

Utenriksdepartementet Utenriksrådets kontor
Postboks 8114 DEP

0032 OSLO

Deres/ Dykkar ref./ Your ref.:

Dato/ Date:

31.03.2022

Vår ref./ Our ref.:

2100360-54

Vår saksbeh./ Enquiries:

Tove Sagmo

Oversendelsesnotat: Delrapport: Evaluering av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet- organisering, forvaltning, resultater

Bakgrunn

I tråd med evalueringsprogrammet for perioden 2021-2023 har Avdeling for evaluering i Norad igangsatt en evaluering av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet. Evalueringen dekker perioden 2010-2020 og har fokus på utdanningssektoren. Evalueringen er en oppfølging fra en [evaluering](#) som ble gjennomført i 2012.

Evalueringen er lagt opp slik at det utarbeides delrapporter i tre faser:

- *Fase 1 (juni 2020-januar 2021):* Kartlegging av det normative arbeidet og den økonomiske innsatsen for inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne i bistandsarbeidet i perioden 2010-2019
- *Fase 2 (august 2021-april 2022):* Evaluering av organiseringen og forvaltningen av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet, samt en skrivebordsstudie av resultater på landnivå i Malawi, Nepal, Sør Sudan og Uganda.
- *Fase 3 (mars 2022-august 2022):* Evaluering av resultater på prosjektnivå i Malawi og Nepal. Dette oversendelsesnotatet omfatter delrapporten fra fase 2.

Evalueringen er gjennomført av konsultentselskapet NIRAS Sweden på oppdrag fra Avdeling for Evaluering i Norad.

Formål

Evalueringen har som overordnet mål å bidra med informasjon som kan brukes til å styrke Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i bistanden. Mer spesifikt skal denne delrapporten bidra til å:

- Vurdere styrker og svakheter med organiseringen og forvaltningen av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet og den humanitære innsatsen.
- Dokumentere og vurdere resultatene av Norges arbeid med å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet og den humanitære innsatsen.
- Identifisere læringspunkter som kan bidra til bedre planlegging, organisering og implementering av nye intervensjoner med formål om å inkludere mennesker med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet og den humanitære innsatsen.

Læring og bruk

For å styrke læring og bruk av evalueringsfunn har Avdeling for evaluering hatt nær dialog med berørte interessenter gjennom hele evalueringen. Basert på denne dialogen har vi besluttet å oversende de ulike rapportene fortløpende. [Kartleggingsstudien](#) fra fase 1 ble oversendt utenriksdepartementet i januar 2021 for å bidra inn i departementets arbeid med å utvikle den nye strategien *Likestilling for alle, som ble lansert 16 februar 2022*. Delrapporten fra fase 2 oversendes nå fordi funnene i rapporten og Avdeling for evaluering sine forslag til anbefalinger om oppfølging kan være relevante for departementets pågående arbeid med å operasjonalisere og implementere den overnevnte strategien.

Metode

Denne delrapporten har i all hovedsak bygget sine analyser på dokumenter fra Norads arkiv, ambassadenes arkiv og offentlige tilgjengelige rapporter, Norads statistikk samt et begrenset antall intervjuer med ansatte i Utenriksdepartementet, Norad, hos ambassadene og partnere. Evalueringens forståelse av begrepet 'inkludering' er i samsvar med definisjoner inkorporert i Konvensjonen om Rettigheter til Mennesker med Nedsatt Funksjonsevne (CRPD).

Funn

Delrapporten er en analyse av organiseringen og forvaltningen av arbeidet med å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet. I tillegg inneholder rapporten en analyse av resultater på landnivå i Malawi, Nepal, Sør-Sudan og Uganda. Nedenfor oppsummeres funnene vi mener er mest relevante for det pågående arbeidet med å operasjonalisere og implementere den nye strategien *Likestilling for alle*.

Generelt finner delrapporten at Norge ikke tilfredsstillt kravene i FNs rammeverk for inkludering, men viser fremgang på syv av de ti områdene som er omfattet av rammeverket siden forrige evaluering ble gjennomført i 2012. De tre områdene med minst fremgang er relatert til strategisk planlegging, inkluderende bistandsprogrammer og intern kommunikasjon.

Delrapporten fremhever følgende utfordringer i organiseringen og forvaltningen av innsatsen med å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i utviklingssamarbeidet:

- Kunnskap om de eksisterende forpliktelsene, og hvordan de skal følges opp er ikke institusjonalisert internt i bistandsadministrasjonen og kommunisert til alle relevante partnere på en koordinert og strategisk måte.
- Manglende systematisk tilnærming til hvordan mennesker med nedsatt funksjonsevne skal inkluderes i bistanden legger ansvaret for å få til inkludering til saksbehandler.
- Eksisterende kunnskapssystemer og digitale ressurser om inkludering er lite kjent og brukt av forvaltningen. Rollen til det interne Funk-nettverket er ikke formalisert og har ikke ressurser til å støtte forvaltningen i deres vurdering av hvordan hensynet til mennesker med nedsatt funksjonsevne i planlegging og gjennomføring av bistandsprogrammer skal ivaretas..
- Manglende operasjonalisering av målsettinger, dårlig kvalitet på data, og ulik/uklar forståelse av inkluderende utdanning, har ført til manglende oversikt over kunnskap om bistandsprogrammer bidrar til å nå Norges forpliktelser og overordnede mål for inkludering.

Delrapporten fremhever også at hensynet til personer med nedsatt funksjonsevne er spesielt svakt ivaretatt i den humanitære bistanden. Bare 1% av budsjettet er kodet med 'disability markøren'.

Konklusjon

Den norske bistandsforvaltningen har ikke klart å omsette normative målsettinger og forpliktelser til å skape endret praksis og bedre resultater. Ledelsen i bistandsadministrasjonen har ikke klart å formidle de forpliktelsene Norge har inngått på en effektiv måte internt i UD og Norad, og til partnere. Dette kan ha skapt en forståelse av at inkludering av mennesker med nedsatt funksjonsevne er valgfritt, og har derfor ikke blitt vurdert på en systematisk måte i alle bistandsprosjekter. Manglende operasjonalisering av overordnede mål og forpliktelser kombinert med dårlig kvalitet på data gjør det utfordrende å monitorere programmene.

Vurderinger og anbefalinger om oppfølging fra evalueringsavdelingen

Avdeling for Evaluering mener at delrapporten svarer på mandatet og at kvaliteten på rapporten er god, der funn og konklusjoner kan forsvares.

Basert på funnene i delrapporten, diskusjoner med bistandsforvaltningen blant annet i et internt møte i mars 2022 med representanter fra UD, Norad, og sivilt samfunnsaktører, samt funn fra tidligere evalueringer og kartlegginger anbefaler Avdeling for evaluering at følgende tiltak blir vurdert i arbeidet med å operasjonalisere og implementere strategien *Likestilling for alle*:

Anbefaling	Tiltak (eller begrunnelse for å ikke følge opp)	Ansvarlig for tiltak	Tidsramme	Resultat/ endring/ kommentarer
Norges forpliktelser gjennom CRPD og andre tilsvarende normative rammeverk bør institusjonaliseres i bistandsadministrasjonen og forventinger om oppfølging bør tydelig kommuniseres internt i UD, Norad og til partnere.				
Strategien ' Likestilling for alle' bør vurderes omsatt til klart definerte målsettinger for de ulike sektorene.				
Roller og ansvar (inkludert funksjonnettverket i Norad) bør avklares og nødvendige kompetansehevende tiltak iverksettes for å sørge for tilstrekkelig kapasitet og kompetanse om inkludering i organisasjonen.				
Tiltak for å bedre inkludering i humanitær bistand bør utvikles.				

Videre prosedyre

Dette oversendelsesnotatet er utarbeidet i tråd med evalueringsinstruks og evalueringsstrategi med prosedyrer, datert 1. januar 2022. Utenriksdepartementet skal i tråd med nevnte instruks vurdere om det er behov for beslutninger og/eller en oppfølgingsplan samt eventuell publisering av disse.

Delrapporten vil bli offentliggjort på www.norad.no/evaluering, når evalueringen ferdigstilles høsten 2022.

Siv J. Lillestøl
Fungerende Evalueringsdirektør

Tove Sagmo
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur.

Liste over kopimottakere/ Recipient(s) in copy:

Utenriksdepartementet Seksjon for MR menneskerettigheter, demokrati og likestilling

Seksjon for menneskerettigheter

Seksjon for utdanning